പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 060

വേദവ്യാസഃ

ശേഷ ഉവാച.

ശത്രുഘ്നോ നിജവീരാണാം ഛിന്നാൻബാഹൂന്നിരീക്ഷയൻ .

ഉവാച താൻസുകുപിതോ രോഷസംദംശിതാധരഃ 1.

കേന വീരേണ വോ ബാഹുകൃംതനം സമകാരി ഭോഃ .

തസ്യാഹം ബാഹൂ കൃംതാമി ദേവഗുപ്തസ്യ വൈ ഭടാഃ 2.

ന ജാനാതി മഹാമൂഢോ രാമചംദ്ര ബലം മഹത് .

ഇദാനീം ദർശയിഷ്യാമി പരാക്രാംത്യാ ബലം സ്വകമ് 3.

സ കുത്ര വർതതേ വീരോ ഹയഃ കുത്ര മനോരമഃ .

കോ വാ്ഗൃഹ്ണാത്സുപ്തസർപാന്മൂഢോ ജ്ഞാത്വാ പരാക്രമമ് 4.

ഇതി തേ കഥിതാ വീരാ വിസ്മിതാ ദുഃഖിതാ ഭൃശമ് .

രാമചംദ്ര പ്രതിനിധിം ബാലകം സമശംസത 5.

സ ശ്രുത്വാ രോഷതാമ്രാക്ഷോ ബാലകേന ഹയഗ്രഹമ് .

സേനാന്യം വൈ കാലജിതമാജ്ഞാപയദ്യുയുത്സുകഃ 6.

സേനാനീഃ സകലാം സേനാം വ്യൂഹയസ്വ മമാജ്ഞയാ .

രിപുഃ സംപ്രതി ഗംതവ്യോ മഹാബലപരാക്രമഃ 7.

നായം ബാലോ ഹരിർനൂനം ഭവിഷ്യതി ഹയംധരഃ .

അഥവാ ത്രിപുരാരിഃ സ്യാന്നാന്യഥാ മദ്ധയാപഹൃത് 8.
അവശ്യം കദനം ഭാവിസൈന്യസ്യ ബലിനോ മഹത് .
സ്വച്ഛംദചരിതൈഃ ഖേലന്നാസ്തേ നിർഭയധീഃ ശിശുഃ 9.
തത്ര ഗംതവ്യമസ്മാഭിഃ സന്നദ്ധൈ രിപുദുർജയൈഃ .
ഏതന്നിശമ്യ വചനം ശത്രുഘ്നസ്യ സസൈന്യപഃ 10.
സജ്ജീചകാര സേനാം താം ദുർവ്യൂഢാം ചതുരംഗിണീമ് .
സജ്ജാം താം ശത്രുജിദ്ദൃഷ്ട്വാ ചതുരംഗയുതാം വരാമ് 11.
ആജ്ഞാപയത്തതോ ഗംതും യത്ര ബാലോ ഹയംധരഃ .
സാ ചചാല തദാ സേനാ ചതുരംഗസമന്വിതാ 12.
കംപയംതീ മഹീഭാഗം ത്രാസയംതീ രിപൂൻബലാത് .
സേനാനീസ്തം ദദർശാഥ ബാലകം രാമരൂപിണമ് 13.
വിചാര്യ രാമപ്രതിമമബ്രവീദ്വചനം ഹിതമ് .
ബാല മുംച ഹയശ്രേഷ്ഠം രാമസ്യ ബലശാലിനഃ 14.
സേനാനീഃ കാലജിന്നാമ തസ്യ ഭൂപസ്യ ദുർമദഃ .
ത്വാം രാമപ്രതിമം ദൃഷ്ട്വാ കൃപാ മേ ഹൃദി ജായതേ 15.
അന്യഥാ തവ മേ ദൗസ്ഥ്യാജ്ജീവിതം ന ഭവിഷ്യതി .
ഏതദ്വാക്യം സമാകർണ്യ ശത്രുഘ്നസ്യ ഭടസ്യ ഹി 16.
ജഹാസ കിംചിദാകോപാദുവാച ച വചോദ്ഭുതമ് .
ഗച്ഛ മുക്തോസി തം രാമം കഥയസ്വ ഹയഗ്രഹമ് 17.
ത്വത്തോ ബിഭേമി നോ ശൂര വാക്യേന നയശാലിനാ .
മമാത്ര ഗണനാ നാസ്തി ത്വാദൃശാഃ കോടയോ യദി 18.
മാതൃപാദപ്രസാദേന തൂലീഭൂതാ ന സംശയഃ .
കാലജിത്തവ യന്നാമ മാത്രാകാരി മനോജ്ഞയാ 19.
പക്വബിംബഫലസ്യേവ വർണതോ ന ച വീര്യതഃ .
ദർശയസ്വാധുനാ വീര്യം സ്വനാമബലചിഹ്നിതഃ 20.
മാം കാലം തവ സംജിത്യ സത്യനാമാ ഭവിഷ്യസി .

ശേഷ ഉവാച.

സ വാക്യൈഃ പവിനാതുല്യൈർഭിന്നഃ സുഭടശേഖരഃ 21.

ചുകോപ ഹൃദയേ്ഽത്യന്തം ജഗാദ വചനം പുനഃ .

കസ്മിൻകുലേ സമുത്പത്തിഃ കിം നാമാസി ച ബാലക .

ത്വന്നാമ നാഭിജാനാമി കുലം ശീലം വയസ്തഥാ 22.

പാദചാരം രഥസ്ഥോ്ഽഹമധർമേണ കഥം ജയേ .

തദാത്യന്തം പ്രകുപിതോ ജഗാദ വചനം പുനഃ 23.

കുലേന കിം ച ശീലേന നാമ്നാ വാ സുമനോഹൃദാ .

ലവോ്ഽഹം ലവതഃ സർവാഞ്ജേഷ്യാമി രിപുസൈനികാൻ 24.

ഇദാനീം ത്വാമപി ഭടം കരിഷ്യേ പാദചാരിണമ് .

ഇത്ഥമുക്ത്വാ ധനുഃ സജ്യം ചകാര സ ലവോ ബലീ 25.

ടംകാരയാമാസ തദാ വീരാനാകമ്പയൻഹൃദി .

വാല്മീകിം പ്രഥമം സ്മൃത്വാ ജാനകീം മാതരം ലവഃ 26.

മുമോച ബാണാന്നിശിതാൻസദ്യഃ പ്രാണാപഹാരിണഃ .

കാലജിത്സ്വധനുഃ കൃത്വാ സജ്യം കോപസമന്വിതഃ 27.

താഡയാമാസ ജവനോ ലവം രണവിശാരദഃ .

തദ്ബാണാഞ്ഛതധാ ഛിത്ത്വാ ക്ഷണാദ്വേഗാത്കുശാനുജഃ 28.

സേനാന്യം വിരഥം ചക്രേ വസുഭിഃ സ്വശരോത്തമൈഃ .

വിരഥോ ഗജമാനീതമാരുരോഹ ഭടൈർനിജൈഃ 29.

മദോന്മത്തം മഹാവേഗം സപ്തധാ പ്രസ്രവാന്വിതമ് .

ഗജാരൂഢം തു തം ദൃഷ്ട്വാ ദശഭിർധനുഷോഗതൈഃ 30.

ബാണൈർവിവ്യാധ വിഹസൻസർവാന്രിപുഗണാഞ്ജയീ .

കാലജിത്തസ്യ വീര്യം തു ദൃഷ്ട്വാ വിസ്മിതമാനസഃ 31.

ഗദാം മുമോച മഹതീം മഹായസ വിനിർമിതാമ് .

ആപതന്തീം ഗദാം വേഗാദ്ഭാരായുതവിനിർമിതാമ് 32.

ത്രിധാ ചിച്ഛേദ തരസാ ക്ഷുരപ്രൈഃ സകുശാനുജഃ .

പരിഘം നിശിതം ഘോരം വൈരിപ്രാണഹരോദിതമ് 33.

മുക്തം പുനസ്തേന ലവശ്ചിച്ഛേദ തരസാന്വിതഃ .

ഛിത്ത്വാ തത്പരിഘം ഘോരം കോപാദാരക്തലോചനഃ 34.

ഗജോപസ്ഥേ സമാരൂഢം മന്യമാനശ്ചുകോപ ഹ .

തത്ക്ഷണാദച്ഛിനത്തസ്യ ശുംഡാം ഖഡ്ഗേന ദംതിനഃ 35.

ദംതയോശ്ചരണൗ ധൃത്വാ രുരോഹ ഗജമസ്തകേ .

മുകുടം ശതധാ കൃത്വാ കവചം തു സഹസ്രധാ 36.

കേശേഷ്വാകൃഷ്യ സേനാന്യം പാതയാമാസ ഭൂതലേ .

പാതിതഃ സ ഗജോപസ്ഥാത്സേനാനീഃ കുപിതഃ പുനഃ 37.

ഹൃദയേ താഡയാമാസ മുഷ്ടിനാ വജ്രമുഷ്ടിനാ .

സ ആഹതോ മുഷ്ടിഭിസ്തു ക്ഷുരപ്രാന്നിശിതാഞ്ഛരാൻ 38.

മുമോച ഹൃദയേ ക്ഷിപ്രം കുംഡലീകൃതധന്വവാൻ .

സ രരാജ രണോപാംതേ കുംഡലീകൃത ചാപവാൻ 39.

ശിരസ്ത്രം കവചം ബിഭ്രദഭേദ്യം ശരകോടിഭിഃ .

സ വിദ്ധഃ സായകൈസ്തീക്ഷ്ണൈസ്തം ഹംതും ഖഡ്ഗമാദദേ 40.

ദശന്രോഷാത്സ്വദശനാന്നിഃശ്വസന്നുച്ഛ്വസന്മുഹുഃ .

ഖഡ്ഗഹസ്തം സമായാംതം ശൂരം സേനാപതിം ലവഃ 41.

ചിച്ഛേദ ഭുജമധ്യം തു സ ഖഡ്ഗഃ പാണിരാപതത് .

ഛിന്നം ഖഡ്ഗധരം ഹസ്തം വീക്ഷ്യ കോപാച്ചമൂപതിഃ 42.

വാമേന ഗദയാ ഹംതും പ്രചക്രാമ ഭുജേന തമ് .

സോ്ഽപി ച്ഛിന്നോ ഭുജസ്തസ്യ സാംഗദസ്തീക്ഷ്ണസായകൈഃ 43.

തദാ പ്രകുപിതോ വീരഃ പാദാഭ്യാമഹനല്ലവമ് .

ലവഃ പാദാഹതസ്തസ്യ ന ചചാല രണാംഗണേ 44.

സ്രജാഹതോ ദ്വിപ ഇവ ചരണച്ഛേദനം വ്യധാത് .

തദാപി തം മൗലിനാസൗ പ്രഹർതുമുപചക്രമേ 45.

തദാ ലവശ്ചമൂനാഥം മന്യമാനോ്ഽധിപൗരുഷമ് .

കരവാലം സമാദായ കരേ കാലാനലോപമമ് 46.
അച്ഛിനച്ഛിര ഏതസ്യ മഹാമുകുടശോഭിതമ് .
ഹാഹാകാരോ മഹാനാസീച്ചമൂനാഥേ നിപാതിതേ 47.
സൈനികാഃ പരിസംക്രുദ്ധാ ലവം ഹംതും സമാഗതാഃ .
ലവസ്താൻസ്വശരാഘാതൈഃ പലായനപരാന്വ്യധാത് 48.
ഛിന്നാഭിന്നാംഗകാഃ കേചിദ്ഗതാ കേചിദ്രണാംഗണാത് .
സ നിവാര്യാഖിലാന്യോധാന്വിജഗാഹ ചമൂം മുദാ 49.
വാരാഹ ഇവ നിഃശ്വസ്യ പ്രലയേ സുമഹാർണവമ് .
ഗജാ ഭിന്നാ ദ്വിധാ ജാതാ മൗക്തികൈഃ പൂരിതാ മഹീ 50.
ദുർഗമാഭൂദ്ഭടാഗ്ര്യാണാം പർവതൈർവ്യാപൃതാ യഥാ .
അശ്വാഃ കനകപല്യാണാ രുചിരാരത്നരാജിതാഃ 51.
അപതന്രുധിരാപ്ലുഷ്ടേ ഹ്രദേ ബല സുശോഭിതാഃ .
രഥിനഃ കരമധ്യസ്ഥ ധനുർദംഡസുശോഭിനഃ 52.
രഥോപസ്ഥേ നിപതിതാഃ സ്വർഗഗാ ഇവ വൈ സുരാഃ .
സംദഷ്ടൗഷ്ഠപുടാ വക്രത ഭ്രമല്ലക്ഷ്മീവിലക്ഷിതാഃ 53.
പതിതാസ്തത്ര ദൃശ്യംതേ വീരാ രണവിശാരദാഃ .
സുസ്രാവ ശോണിതസരിദ്ധയമസ്തകകച്ഛപാ 54.
മഹാപ്രവാഹലലിതാ വൈരിണാം ഭയകാരികാ .
കേഷാംചിദ്ബാഹവിശ്ഛിന്നാഃ കേഷാം പാദാ വികർതിതാ 55.
കേഷാം കർണാശ്ച നാസാശ്ച കേഷാം കവചകുംഡലേ .
ഏവം തു കദനം ജാതം സേനാന്യാം പതിതേ രണേ 56.
സർവേ നിപതിതാ വീരാ ന കേചിജ്ജീവിതാസ്തതഃ .
ലവോ ജയം രണേ പ്രാപ്യ വൈരിവൃംദം വിജിത്യ ച 57.
അന്യാഗമനശംകായാം മനഃ കുർവന്നവൈക്ഷത .
കേചിദുർവരിതാ യുദ്ധാദ്ഭാഗ്യേന ന രണേ മൃതാഃ 58.
ശത്രുഘ്നം സവിധേ ജഗ്മുഃ ശംസിതും വൃത്തമദ്ഭുതമ് .

ഗത്വാ തേ കഥയാമാസുര്യഥാവൃത്തം രണാംഗണേ 59.

കാലജിന്നിധനം ബാലാച്ചിത്രകാരി രണോദ്യമമ് .

തച്ഛ്രുത്വാ വിസ്മയം പ്രാപ്തഃ ശത്രുഘ്നസ്താനുവാച ഹ 60.

ഹസന്രോഷാദ്ദശന്ദംതാൻബാലഗ്രാഹ ഹയം സ്മരൻ .

രേ വീരാഃ കിം മദോന്മത്താ യൂയം കിം വാ ഛലഗ്രഹാഃ 61.

കിം വാ വൈകല്യമായാതം കാലജിന്മരണം കഥമ് .

യഃ സംഖ്യേ വൈരിവൃംദാനാം ദാരുണഃ സമിതിംജയഃ 62.

തം കഥം ബാലകോ ജീയാദ്യമസ്യാപി ദുരാസദമ് .

ശത്രുഘ്നവാക്യം സംശ്രുത്യ വീരാഃ പ്രോചുരസൃക്പ്ലുതാഃ 63.

നാസ്മാകം മദമത്താദി ന ച്ഛലോ ന ച ദേവനമ് .

കാലജിന്മരണം സത്യം ലവാജ്ജാനീഹി ഭൂപതേ 64.

ബലം ച കൃത്സ്നം മഥിതം ബാലേനാതുലശൗംഡിനാ .

അതഃ പരം തു യത്കാര്യം യേ പ്രേഷ്യാ നൃവരോത്തമാഃ 65.

ബാലം ജ്ഞാത്വാ ഭവാന്നാത്ര കരോതു ബലസാഹസമ് .

ഇതി ശ്രുത്വാ വചസ്തേഷാം വീരാണാം ശത്രുഹാ തദാ 66.

സുമതിം ച മതിശ്രേഷ്ഠമുവാച രണകാരണേ 67.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖണ്ഡേ ശേഷവാത്സ്യായനസംവാദേ രാമാശ്വമേധേ കുശലവയുദ്ധേ സൈന്യപരാജയ കാലജിത്സേനാനീമരണംനാമ ഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ 60.
